

TÜSKEVÁR ÁLTALÁNOS ISKOLA, SZAKISKOLA, SZAKKÖZÉPISKOLA ÉS GIMNÁZIUM, BUDAPEST

Globális nevelés Akció Terv

Az Iskolában 2013 és 2016 között egy Európai által támogatott projekt („*Global Fairness*”) keretében tanárok és diákok egyaránt közelebb kerülhettek a globális felelősségre nevelés fogalmához, tematikájához és módszertanához. A projekt eredményeképpen egy olyan tanári kézikönyv született, amely segítséget kíván nyújtani a pedagógusoknak ahhoz, hogy hogyan emeljék be a globális nevelést a tantárgyi keretek közé. A könyv az Artemisszió Alapítvány kiadásában jelent meg 2016-ban „*Iskolák a Változásért*” címen, azokat az óravázlatokat tartalmazza, amelyeket a projektben közreműködő tanárok készítettek el 6 tantárgyban. A tanárok az elkészült óravázlatokat a tantermekben is kipróbálták.

A Tüskevár iskola és a globális nevelés

Az iskola hagyományos oktatási rendszerből kiszorult tanulókat, tanulási és beilleszkedési nehézséggel küzdő, magatartászavaros gyerekeket oktat. Helyzetéből adódóan különösen érzékeny a kulturális- és képességbeli sokféleségre és feladatának tartja a hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatását. Sok itt tanuló gyereknek ez már a sokadik iskolai tapasztalata.

Az iskola pedagógiai programjában a projekt megvalósulása előtt, mivel ez az elnevezés viszonylag új keletű, nem szerepelt nevesítve a globális nevelés. Azonban az iskola jellegénél fogva az antidiszkrimináció, antirasszizmus, toleranciára nevelés, az emberi jogok, a kulturális sokféleség tisztelete az iskola alapelvei közé tartoznak, ezek az értékek per definitionem jelen vannak mind pedagógiai programunkban, mind napi gyakorlatunkban, hiszen az tulajdonképpen erre épül. Tanulóink sokféle sokfélesége miatt az együttlét alapfeltétele az antidiszkrimináció, a tolerancia megélése, gyakorlása.

Ezen túl évi két rendszeresen tartott témahetünkön számos alkalommal érintettük ezeket a problémákat. A teljesség igénye nélkül felsorolnék néhány témát: Vallások témahét, A Világ projekt, Migráns témahét.

A demokráciára nevelés is hangsúlyosan jelen van pedagógiai gyakorlatunkban. Iskolánkban igyekszünk a napi gyakorlatban is így működni. Tanulóinknak módja és lehetősége van mind formális mind informális módon hangot adni véleményüknek, elgondolásaiknak. Igyekszünk ennek megfelelő módjaira is megtanítani őket. Természetesen működik diákönkormányzat, amelyet demokratikus módon választunk. Pedagógiai programunkban ezt bővebben kifejtjük.

A környezet tudatosságra is nagy figyelmet fordítunk. Szelektíven gyűjtjük a szemetet és iskolakertünk művelésénél a fenntartható mezőgazdaság módszereit is

igyekszünk a gyakorlatban megtanítani. Szintén időnként ilyen témájú témahetet is tartunk.

Ami a módszertant illeti, az iskola pedagógiai gyakorlatában meglehetősen nagy hangsúllyal szerepelnek a kooperatív, a kritikus gondolkodást fejlesztő interaktív tanítási módszerek.

A Tüskevár iskola pedagógiai alapdokumentumai

A pedagógiai program tartalmazza az elvi törekvéseket. A pedagógiai program rögzíti, hogy a tanárok mellett iskola pszichológus és szociális munkás is segíti az oktatást és a gyerekek tanulási folyamatát. A fegyelmezés eszköze a beszélgetés. Ez intézményesítve van. Minden hét utolsó óráját közös beszélgetésre fordítjuk. Itt a gyerekek a vitakultúrát és a demokráciát is gyakorolják. A demokrácia gyakorlásának másik fontos terepe a Diákönkormányzat. A diák önkormányzati választások szigorú szabályok között folynak, aminek része a kampány is, amelyhez a tanulók a tanároktól segítséget kapnak. A pedagógiai program dokumentuma mellett a témahetek elérhető dokumentációja segíti a program gyakorlati megvalósítását.

A Global Fairness projekt a Tüskevár iskolában: tapasztalatok és tervek

Az Iskolák a Változásért projekt elemei közül az iskola szempontjából a legfontosabb a szolidaritás, valamint a demokratikus érdekérvényesítés módszereinek elsajátítása volt. Sajnos a projekt meglehetősen szűk keretek közt futott, átható hatása még nem érzékelhető.

Annak érdekében, hogy a fent felsorolt elvek és gyakorlatok, valamint az Iskolák a Változásért projekt tapasztalatai még hangsúlyosabban bekerüljenek az iskola pedagógia programjába, tudatosan keressük a lehetőséget arra, hogy olyan kereteket teremtsünk, ahol ezek megjelenhetnek.

A törvény által kötelezően bevezetett közösségi munka, véleményünk szerint remek lehetőséget nyújt és keretet is biztosít arra, hogy a gyerekek saját tapasztalatokat szerezzenek ezeken a területeken. Szeretnénk ezt a lehetőséget hangsúlyozottan kihasználni. A globális nevelés megerősítésére a tananyag lehetőséget nyújt. A kötelező tananyag tematikája adott, ezért inkább a szemlélet, a hangsúlyok módosítása lehetséges. Úgy véljük, hogy a gyerekek sokkal jobbak ebben, ha lehetőséget nyújtunk számukra. Hasznosak az iskolában tartott tematikus workshopok, de a személyes találkozás más kultúrákkal, problémákkal sokkal meghatározóbbak szerintünk, ezért bármilyen keretben ezek megteremtését tartjuk a legfontosabbnak.

Annak a lehetősége, hogy a globális felelősségre nevelés hangsúlyosan és nevesítve megjelenjen az iskola pedagógiai programjában, adott, hiszen sok olyan tevékenységet végzünk most is, amely a globális nevelés területe alá tartozik (pl. erdőtakarítás, szeméttégető, szennyvíztisztító látogatása, témába vágó filmvetítések. Ezek a témák jelen vannak úgy a pedagógiai programban, mint a tanítási

gyakorlatban, ám nem jelennek meg külön területként. A globális nevelés nevesítésére a pedagógiai programban annak legközelebbi átdolgozásakor kerülhet sor. Ez a fenntartóval való egyeztetésen múlik. A közeljövőben nem tervezzük a pedagógiai program átdolgozását, ezért a globális nevelés nevesítése csakis hosszabb távon elképzelhető. Erre törekedni fogunk, hiszen előnyeit látjuk.

Dátum, aláírás

**GLOBAL
FAIRNESS**

The project "Global Fairness" has been funded with support from the European Commission.

The contents of this action are the sole responsibility of contractor and can in no way be taken to reflect the views of the European Union.